

**ΕΥΑ (Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων)
Πρόγραμμα Ιδρυματικής Αξιολόγησης**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΑ**

Βόλος

Ιούλιος 2004

Rue d' Egmont, 13, 1000 Brussels, Belgium tel: +32 (0)2 230 55 44 fax: +32 (0)2 230 57 51 email: info@eua.be www.eua.be

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
Σκοποί και στόχοι του προγράμματος ιδρυματικής αξιολόγησης της ΕΥΑ	2
Γενικές μέθοδοι μιας αξιολόγησης της ΕΥΑ.....	2
Σύνθεση της επιτροπής αξιολόγησης	3
Έκθεση αυτο-αξιολόγησης του πανεπιστημίου.....	3
Η προκαταρκτική επίσκεψη.....	3
Η κύρια επίσκεψη.....	4
Η συνολική εμπειρία της επιτροπής αξιολόγησης με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.....	4
2. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	4
3. ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	5
Συστάσεις.....	7
3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	8
Συστάσεις	10
4. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ...10	
Συστάσεις	11
5.ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	12
Συστάσεις	13
6. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	14
Συστάσεις	15
7. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ	15
8. Η ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ: ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	16

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοποί και στόχοι του προγράμματος ιδρυματικής αξιολόγησης της EUA

Κεντρικός στόχος του προγράμματος ιδρυματικής αξιολόγησης της EUA είναι να εξεταστεί η ικανότητα για αλλαγή σε ένα πανεπιστήμιο με τη μελέτη των διαδικασιών λήψης αποφάσεων και των οργανωτικών δομών του. Κατόπιν αξιολογεί τον βαθμό που αυτά υποστηρίζουν την ακαδημαϊκή ζωτικότητα, καινοτομία και στρατηγικό όραμα. Διερευνά επίσης εάν το πανεπιστήμιο έχει αναπτύξει διαδικασίες, εργαλεία και δομές για μια αποτελεσματική εσωτερική κουλτούρα ποιότητας. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται μόνο μετά από αίτημα του ίδιου του πανεπιστημίου.

Ο τελικός σκοπός μιας αξιολόγησης είναι να βοηθήσει ένα πανεπιστήμιο να επιτύχει τους επιθυμητούς στόχους του στη διδασκαλία και την έρευνα μέσα στους εξωτερικούς περιορισμούς στους οποίους το ίδρυμα είναι υποχρεωμένο για να λειτουργεί. Δεν είναι σκοπός της να κάνει κρίσεις, ούτε να αξιολογήσει τις αξίες ενός πανεπιστημίου σχετικά με άλλα.

Το πρόγραμμα έχει λειτουργήσει για δέκα έτη, και έχει χρησιμοποιηθεί από πάνω από 110 πανεπιστήμια σε 35 διαφορετικές χώρες (συμπεριλαμβανομένων 4 εκτός Ευρώπης).

Γενικές μέθοδοι μιας αξιολόγησης της EUA

Οι επιτροπές αξιολόγησης αποτελούνται από τρεις νυν ή πρώην πρυτάνεις πανεπιστημίων από τρεις διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες. Είναι γνώστες των ευρωπαϊκών και διεθνών τάσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και έμπειροι στην κατανόηση των συγκεκριμένων προκλήσεων που αντιμετωπίζονται από τα ιδρύματα σε ειδικά εθνικά και διεθνή πλαίσια. Ο γραμματέας κάθε επιτροπής ανήκει στο πανεπιστημιακό προσωπικό μιας τέταρτης χώρας.

Η διαδικασία αρχίζει με την προετοιμασία μιας έκθεσης αυτο-αξιολόγησης από το ίδιο το πανεπιστήμιο - και αυτό είναι θεμελιώδες για την επιτυχία του όλου εγχειρήματος. Αφού διαβάσει την έκθεση, η επιτροπή κάνει μια προκαταρκτική επίσκεψη δύο ημερών για να εξοικειωθεί με τις τοπικές συνθήκες του πανεπιστημίου, τη γενική δομή του και τους εμπλεκόμενους ανθρώπους κλειδιά. Επισκέπτονται επίσης αρκετές από τις σχολές και τις υπηρεσίες του πανεπιστημίου, και συναντούν μια επιλογή φοιτητών, ακαδημαϊκού και μη ακαδημαϊκού προσωπικού, καθώς επίσης και μερικούς από τους εξωτερικούς ενδιαφερόμενους. Λαμβάνοντας υπόψη αυτήν την εμπειρία, η επιτροπή συνήθως ζητά περαιτέρω πληροφορίες και στοιχεία για να συμπληρώσει την έκθεση αυτο-αξιολόγησης του πανεπιστημίου.

Η επιτροπή κάνει έπειτα την τελευταία, κύρια επίσκεψή της, που συνήθως διαρκεί τρεις ημέρες. Γίνονται πιο λεπτομερείς συζητήσεις ώστε διευκρινιστούν και να επεκταθούν τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της επιτροπής, που συμπληρώνονται από περαιτέρω επισκέψεις και συναντήσεις με το προσωπικό και τους φοιτητές.

Τα τέσσερα κεντρικά ερωτήματα που τίθενται πιο συχνά από τις επιτροπές της EUA είναι: α) τι προσπαθεί να κάνει το ίδρυμα; β) πώς προσπαθεί να το κάνει το ίδρυμα; γ) πώς ξέρει ότι λειτουργεί; και δ) πώς αλλάζει το ίδρυμα προκειμένου να βελτιωθεί;

Οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις εξετάζονται σε σχέση με παράγοντες όπως η αποστολή του πανεπιστημίου και η γενική εκπαιδευτική δομή της χώρας στην οποία βρίσκεται.

Η κύρια επίσκεψη ολοκληρώνεται με μια συνοπτική προφορική έκθεση του προέδρου της επιτροπής. Τα λεπτομερή συμπεράσματα και οι συστάσεις καθορίζονται σε μια γραπτή έκθεση που στέλνεται αρχικά στο πανεπιστήμιο για σχόλια και για οιοσδήποτε διορθώσεις λαθών προτού να δημοσιευθεί.

Το πρόγραμμα αξιολόγησης που υλοποιείται στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Σύνθεση της επιτροπής αξιολόγησης

Καθ. Regis Ritz (πρόεδρος) Πανεπιστημιακός Πόλος του Μπορντώ (Γαλλία)

Καθ. Johann Gerlach, Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Βερολίνου (Γερμανία)

Καθ. Sir David Smith, Πανεπιστήμιο Εδιμβούργου (Ηνωμένο Βασίλειο)

Liudvika Leisyte (ακαδημαϊκός γραμματέας), Ερευνήτρια, Κέντρο Μελετών Πολιτικής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (CHEPS), Πανεπιστήμιο Twente (Ολλανδία)

Έκθεση αυτο-αξιολόγησης του πανεπιστημίου

Η έκθεση αυτο-αξιολόγησης συντάχτηκε από μια ομάδα αυτο-αξιολόγησης με πρόεδρο τον Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθ. Ναπολέοντα Μήτση. Ο καθ. Νικόλαος Βλάχος ήταν ο συντονιστής και συνδέσμος με την EUA για όλη τη διαδικασία.

Η προκαταρκτική επίσκεψη

Η προκαταρκτική επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στις 15-17 Μαρτίου 2004. Σκοπός ήταν να αποκτηθεί μια γενική εντύπωση του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και των τοπικών συνθηκών του. Αποτελέστηκε από μια σειρά συναντήσεων με μέλη ΔΕΠ από διαφορετικά τμήματα διαφορετικών σχολών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας καθώς επίσης και με ένα αριθμό διοικητικού προσωπικού, φοιτητές (προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς), και εξωτερικούς ενδιαφερόμενους, όπως τον Νομάρχη Μαγνησίας, κ. Ι. Πρίντζο, τον Δήμαρχο Βόλου, κ. Κ. Μήτρου, και τον Γενικό Διευθυντή του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδας, κ. Α. Παπαδούλη. Οι συνεδριάσεις συνοδεύτηκαν από επισκέψεις σε διαφορετικούς χώρους του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, όπως, την Πολυτεχνική Σχολή, Σχολή Γεωπονίας, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Σχολή Επιστημών Υγείας, και την Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη.

Η κύρια επίσκεψη

Η κύρια επίσκεψη αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε στις 27-29 Μαΐου 2004. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, η επιτροπή αξιολόγησης είχε διάφορες συναντήσεις με τον

Πρύτανη, τη Σύγκλητο, την Επιτροπή Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης & Στρατηγικού Σχεδιασμού, την Επιτροπή Ερευνών, το προσωπικό χάραξης κεντρικής πανεπιστημιακής πολιτικής, το γραφείο των Ξένων Γλωσσών, το γραφείο Σταδιοδρομίας, το Διεθνές γραφείο, προσωπικό αρμόδιο για τα θέματα προϋπολογισμού και προσωπικού καθώς επίσης και επισκέψεις στα τμήματα Αθλητικής Επιστήμης στα Τρίκαλα και Κτηνιατρικής στην Καρδίτσα. Η επιτροπή περιόδευσε επίσης πολλές από τις τοπικές εγκαταστάσεις, όπως τα εργαστήρια της Γεωπονικής Σχολής και της Πολυτεχνικής Σχολής, το Τεχνολογικό Πάρκο, την Εταιρία Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (EBETAM), και τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις. Στο τέλος της κύριας επίσκεψης, παρουσιάστηκε μια προφορική έκθεση για το Πανεπιστήμιο από τον Πρόεδρο της επιτροπής, καθ. Ritz, σε ένα ακροατήριο που αποτελείται από εκπροσώπους του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η συνολική εμπειρία της επιτροπής αξιολόγησης με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η επιτροπή αξιολόγησης επιθυμεί να εκφράσει τη βαθιά ευγνωμοσύνη της στον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθ. Κωνσταντίνο Μπαγιάτη, καθώς επίσης και στον Πρόεδρο της ομάδας αυτο-αξιολόγησης του Πανεπιστημίου, Αντιπρύτανη του πανεπιστημίου, καθ. Ναπολέοντα Μήτση. Ο σύνδεσμος με την EUA και συντονιστής, καθ. Νικόλαος Βλάχος, προετοίμασε και οργάνωσε τις δύο επισκέψεις με έναν εξαιρετικά αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο. Ο καθ. Κωνσταντίνος Κίττας, ο καθ. Πασχάλης Μολυβδάς, ο καθ. Σταύρος Περεντίδης και ο επικ. καθ. Μάριος Γούδας βοήθησαν πολύ στις εργασίες της ομάδας αυτο-αξιολόγησης του Πανεπιστημίου. Οι ιδιαίτερες και ειδικές ευχαριστίες αρμόζουν στη ευρύτερη κοινότητα των φοιτητών και του προσωπικού του Πανεπιστημίου, οι οποίοι παρείχαν όλες τις πληροφορίες που απαιτήθηκαν στις συνεντεύξεις, μίλησαν έντιμα και ειλικρινά για τις εμπειρίες τους, καθώς επίσης παρουσιάζοντας στην επιτροπή αξιολόγησης της EUA παραδείγματα των χώρων, αιθουσών διδασκαλίας και εργαστηρίων όπου εργάζονται.

Ειδικότερα, η επιτροπή αξιολόγησης της EUA εκτίμησε την εργασία που εκτελέστηκε από την ομάδα αυτο-αξιολόγησης του Πανεπιστημίου, και ακόμη από ολόκληρη την πανεπιστημιακή κοινότητα για τη συμβολή της στην έκθεση αυτο-αξιολόγησης. Ήταν επίσης ευγνώμων για τα πρόσθετα στοιχεία που απαιτήθηκαν για να διευκρινιστούν ορισμένα σημεία μετά από την προκαταρκτική επίσκεψη, και για να αποκτηθεί μια περιεκτικότερη άποψη της τρέχουσας κατάστασης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Η έκθεση αυτο-αξιολόγησης χρησίμευσε ως αναφορά για την παρούσα έκθεση αξιολόγησης. Η τελευταία είναι το αποτέλεσμα όλων των προφορικών συνεντεύξεων στο Πανεπιστήμιο και γραπτών πληροφοριών που έλαβαν τα μέλη της ομάδας αξιολόγησης της EUA κατά τη διάρκεια των δύο επισκέψεων.

2. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι πολύ συγκεντρωτικός. Το Υπουργείο Παιδείας ασκεί αυστηρό έλεγχο της χρηματοδότησης καθώς επίσης και των κανόνων του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα πανεπιστήμια ρυθμίζονται από το άρθρο 16 του Συντάγματος και από το νόμο πλαίσιο 1268 του 1982. Ο νόμος αυτός

μεταρρύθμισε την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση μαζί με τους επακόλουθους νόμους 2083/1992 και 2517/1997.

Οι νόμοι αυτοί καθορίζουν τις δομές λήψης αποφάσεων και τις πολιτικές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των μισθών των πανεπιστημιακών υπαλλήλων. Η διάρκεια των σπουδών (4, 5 ή 6 έτη ανάλογα με το πεδίο σπουδών) καθώς επίσης και ένα μεγάλο μέρος του τρόπου με τον οποίο το πανεπιστήμιο λειτουργεί προκαθορίζεται από το κράτος. Η εισαγωγή των φοιτητών στα πανεπιστήμια στην Ελλάδα οργανώνεται μέσω εισαγωγικών εξετάσεων σε εθνικό επίπεδο που γίνονται από την Κεντρική Επιτροπή Εισαγωγικών Εξετάσεων. Ο αριθμός των νέων φοιτητών που γίνονται αποδεκτοί από ένα πανεπιστήμιο καθορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας, έτσι ώστε τα πανεπιστήμια δεν μπορούν να ελέγξουν άμεσα τον αριθμό φοιτητών στα διαφορετικά πεδία ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους για να τους διδάξουν. Το Υπουργείο έχει επίσης την τελική δικαιοδοσία να αποφασίσει ποιο τύπο προγραμμάτων και τμημάτων ένα συγκεκριμένο πανεπιστήμιο πρέπει να έχει, ποιος τύπος πτυχίων μπορεί να χορηγηθεί και καθορίζει ποιες ειδικεύσεις στα πλαίσια ενός προγράμματος σπουδών επιτρέπονται. Εντούτοις, το πανεπιστήμιο απολαμβάνει αυτονομία σε ακαδημαϊκά θέματα – που ασκούνται από τα τμήματα – έτσι ώστε ούτε οι κεντρικοί οργανισμοί του πανεπιστημίου ούτε το κράτος (μέσω των υπουργείων) δεν έχουν επιρροή στο σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών, της κατανομής του φορτίου διδασκαλίας ή της ανάθεσης μεθόδων διδασκαλίας για τις προπτυχιακές σπουδές.

Δεν υπάρχει κανένα τρέχον εθνικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας στην Ελλάδα. Αν και ο νόμος 2083 του 1992 εισήγαγε μια διαδικασία αξιολόγησης για τα πανεπιστήμια και πρότεινε ότι η ευθύνη για τη συνολική αξιολόγηση άνηκε σε μια εθνική επιτροπή αξιολόγησης, αυτή η επιτροπή δεν σχηματίστηκε ποτέ, οι λεπτομέρειες σχετικά με το συνολική διαδικασία αξιολόγησης, τα κριτήρια αξιολόγησης και οι δείκτες απόδοσης που θα χρησιμοποιούνταν δεν καθορίστηκαν ποτέ. Εντούτοις, η ενθάρρυνση της κουλτούρας ποιότητας στο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ένας από τους σημαντικότερους στόχους του προτεινόμενου Νόμου στο Κοινοβούλιο αυτό το έτος (2004), το οποίο στοχεύει στην καθιέρωση του Εθνικού Συμβουλίου Διασφάλισης Ποιότητας και Αξιολόγησης.

3. ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ιδρύθηκε το 1984 στην πόλη του Βόλου προκειμένου να ενισχύσει την περιφερειακή διάσταση στην κεντρική-ανατολική Ελλάδα. Το Πανεπιστήμιο εξελίχθηκε με έμφαση στη Δημοτική, Νηπιακή και Φυσική Εκπαίδευση, Γεωπονία, Πολυτεχνείο και στην Ιατρική. Με τη βοήθεια χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων που εισήχθησαν από το Υπουργείο Παιδείας, η ακαδημαϊκή φυσιογνωμία του Πανεπιστημίου επεκτάθηκε και ενισχύθηκε. Κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών ιδρύθηκαν πολλά νέα τμήματα, ειδικότερα στην Πολυτεχνική, στις Επιστήμες Υγείας, στις Γεωπονικές, στις Οικονομικές και στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Ο χρόνος των προπτυχιακών σπουδών ποικίλλει ανάλογα με την επιστήμη από 4 έως 6 έτη, οι μεταπτυχιακές σπουδές ποικίλλουν από 12 έως 15 μήνες και η ελάχιστη διάρκεια του διδακτορικού είναι 3 έτη. Σήμερα, το Πανεπιστήμιο έχει περίπου 5.500 προπτυχιακούς και 900 μεταπτυχιακούς φοιτητές, αυξάνεται συνεχώς και θεωρείται ως ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες της περιφερειακής ανάπτυξης στην κεντρική-ανατολική Ελλάδα.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας είναι ενήμερο για τις επιτυχίες και τις δυσκολίες του. Η κύρια δύναμή του είναι το σχετικά νέο και ταλαντούχο προσωπικό του. Κατά συνέπεια έχει υψηλά επιστημονικά πρότυπα ως ένα ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο. Ο ενθουσιασμός του προσωπικού του τροφοδοτεί μία κουλτούρα ποιότητας που διαπερνά ολόκληρο το ίδρυμα, και διαπιστώθηκε ότι ορισμένα τμήματα είχαν πραγματοποιήσει ήδη αυτο-αξιολογήσεις μερικά έτη προτού να προταθεί το παρόν εγχείρημα της EUA. Το Πανεπιστήμιο διαδραματίζει έναν σημαντικό περιφερειακό ρόλο και είναι ενεργό στην τοπική κοινότητα.

Η προετοιμασία της καλής και περιεκτικής έκθεσης αυτο-αξιολόγησης ήταν ένα συλλογικό εγχείρημα που ορατά βοήθησε τη δημιουργία μιας ταυτότητας του Πανεπιστημίου καθώς επίσης παρείχε πληροφορίες και στοιχεία που θα είναι χρήσιμα σε μελλοντικούς προγραμματισμούς.

Επιπλέον, η συνολική συμπεριφορά του προσωπικού και των φοιτητών κατά τη διάρκεια των συναντήσεων και των επισκέψεων ήταν θετική, και η πανεπιστημιακή κοινότητα στο σύνολο ήταν ειλικρινής και ανοικτή στη επιτροπή αξιολόγησης της EUA. Επομένως υπάρχει ήδη αυτή η ουσιαστική προϋπόθεση για τη μελλοντική ανάπτυξη του Πανεπιστημίου στη σωστή κατεύθυνση.

Οι τρεις κύριοι περιορισμοί για το Πανεπιστήμιο συνολικά είναι: ο αυστηρός έλεγχος από το κράτος, η γεωγραφική χωροθέτηση του Πανεπιστημίου σε τέσσερις πολύ διασκορπισμένες πόλεις (Βόλος, Λάρισα, Καρδίτσα και Τρίκαλα) και η έλλειψη ορισμένου είδους προσωπικού και πόρων για να διευκολύνει την υψηλής ποιότητας διδασκαλία και έρευνα.

Ο κρατικός έλεγχος είναι ορατός σε όλα τα επίπεδα του πανεπιστημίου. Το Πανεπιστήμιο δεν έχει κανέναν έλεγχο των μισθών του προσωπικού δεδομένου ότι είναι δημόσιοι λειτουργοί και πληρώνονται απευθείας από το κράτος. Αν και το Πανεπιστήμιο έχει αυτονομία για την ακαδημαϊκή πλευρά της διαδικασίας επιλογής προσωπικού, ο Υπουργός Παιδείας έχει τον έλεγχο της οικονομικής και νομικής πλευράς της διαδικασίας επιλογής και διορισμού, που το καθιστά δύσκολο να προσελκύσει ορισμένα είδη προσωπικού κατάλληλης ποιότητας. Επιπλέον, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι υπερ-καθορισμένες. Παραδείγματος χάριν, μια πρόταση για οποιοδήποτε είδος σημαντικής δομικής αλλαγής στο Πανεπιστήμιο πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργείο προτού να μπορέσει να θεσπιστεί.

Η γεωγραφική διασπορά εμποδίζει την επικοινωνία μέσα στο Πανεπιστήμιο και τη δυνατότητα για συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων. Οι περισσότεροι από

εκείνους που έδωσαν συνέντευξη τόνισαν αυτό ως σοβαρό περιορισμό στην αίσθηση ότι ανήκουν στο Πανεπιστήμιο ως σύνολο παρά σε ένα ιδιαίτερο τμήμα. Οι φοιτητές ιδιαίτερα σημείωσαν την απουσία κοινωνικών δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να αγκαλιάσουν ολόκληρο το Πανεπιστήμιο (καθώς επίσης και την σχετική απουσία εγκαταστάσεων για κοινωνικές εκδηλώσεις σε μερικές πόλεις). Η γεωγραφική διασπορά οδηγεί επίσης στο ότι τα ίδια αντικείμενα διδάσκονται σε διαφορετικά τμήματα σε διαφορετικές πόλεις, απαιτώντας κατά συνέπεια περισσότερα ΔΕΠ του ίδιου πεδίου που δεν είναι μια πολύ οικονομικά αποδοτική πρακτική. Το Πανεπιστήμιο έχει προσπαθήσει να υπερνικήσει μερικούς από αυτούς τους περιορισμούς με κανονικές επισκέψεις (Πρυτανικές αρχές, διοικητικό προσωπικό) στις διαφορετικές πόλεις, αλλά απαιτείται σημαντικός χρόνος μετακίνησης έτσι ώστε αυτή η πρακτική δεν είναι τόσο συχνή όπως θα έπρεπε να είναι.

Το πρόβλημα έλλειψης προσωπικού φαίνεται από την ενοχλητικά υψηλή αναλογία διδακτικού προς διοικητικό/τεχνικό προσωπικό, σχεδόν 4:1 (320 εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ και 380 επισκέπτες διδάσκοντες έναντι 180 προσωπικού υποστήριξης). Το πολύ καλά καταρτισμένο ακαδημαϊκό προσωπικό επομένως πρέπει να ξοδεύει μερικές φορές σημαντικό χρόνο σε διοικητικά θέματα ρουτίνας αντί να διεξάγει έρευνα ή να επιβλέπει φοιτητές. Επιπλέον, δεδομένου ότι το Πανεπιστήμιο είναι νέο, ο αριθμός μελών ΔΕΠ στα τμήματα είναι σχετικά μικρός σε σύγκριση με τον αριθμό φοιτητών, με τα όρια να κυμαίνονται από 18:1 στο Τμήμα Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης μέχρι 6.5:1 για το Τμήμα Οικονομικών. Το Τμήμα Κτηνιατρικής έχει 350 φοιτητές στα πλαίσια του 5-ετούς προπτυχιακού προγράμματός του και 26 διδακτορικούς φοιτητές - αλλά μόνο 15 εκλεγμένο προσωπικό μεταξύ του οποίου υπάρχει μόνο ένας καθηγητής και 7 τεχνικό/διοικητικό προσωπικό. Η περιορισμένος εξοπλισμός ορισμένων τμημάτων οφείλεται στην έλλειψη χρηματοδότησης από το κράτος και τελικά από το πανεπιστήμιο. Πάλι, σύμφωνα με τους δίδοντες συνεντεύξεις, οι κρατικές κατανομές πόρων για την ανάπτυξη υποδομών μειώθηκαν μετά το 1999. Κατά συνέπεια, μερικά τμήματα στη Πολυτεχνική Σχολή δεν μπόρεσαν να λάβουν χρηματοδότηση από το ΕΠΕΑΕΚ (ένα πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας που χρησιμοποιεί τα κεφάλαια της ΕΕ για εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση) δεδομένου ότι ιδρύθηκαν μετά από το 1999, αλλά δεν υπήρξαν άλλες δυνατότητες να χρηματοδοτηθεί η υποδομή στα εργαστήρια. Τα εσωτερικά κεφάλαια του Πανεπιστημίου, από την άλλη πλευρά, έπρεπε να διατεθούν κυρίως στην κατασκευή των απαραίτητων νέων κτηρίων.

Συστάσεις

Η σημαντικότερη σύσταση της ομάδας αξιολόγησης της ΕΥΑ είναι ότι το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας πρέπει να σχεδιάσει να διατηρήσει το υπάρχον νεανικό σθένος του στα προσεχή έτη. Εάν μπορεί να το κάνει, τότε παρά τους αυστηρούς περιορισμούς κάτω από τους οποίους λειτουργεί επί του παρόντος, το Πανεπιστήμιο μπορεί να ανταγωνιστεί στο ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς ωριμάζει, λαμβάνοντας υπόψη το ισχυρό δυναμικό του στην ερευνητική αριστεία σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς επίσης και την έμφυτη κουλτούρα του ποιότητας.

Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της γεωγραφικής διασποράς, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας χρειάζεται να αναπτύξει μια στρατηγική για να βελτιώσει την επικοινωνία και την ολοκλήρωση μεταξύ των διαφορετικών τοποθεσιών του. Αυτό θα μπορούσε να περιλάβει την έκδοση μιας Πανεπιστημιακής Εφημερίδας, η οποία θα προήγε το πνεύμα της πανεπιστημιακής κοινότητας, θα έβγαζε τη ζωή των διαφορετικών τμημάτων από την απομόνωση και θα επέτρεπε τη ανταλλαγή εμπειριών και καλής πρακτικής μεταξύ των διδασκόντων και των φοιτητών. Δεδομένου ότι το πανεπιστήμιο έχει αποδοτικές και σύγχρονες Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, αυτές θα μπορούσαν να είναι ένα καλό παράδειγμα για να οικοδομήσει το Πανεπιστήμιο τα δυνατά σημεία του. Θα μπορούσε να γίνει συγχρόνως περαιτέρω εξέλιξη του φιλικού προς το χρήστη ιστοχώρου του Πανεπιστημίου.

Ένα άλλο συστατικό αυτής της στρατηγικής θα μπορούσε να είναι η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (όπως δημόσιες διαλέξεις από γνωστούς ακαδημαϊκούς και περιηγήσεις των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων) σε κάθε πόλη. Αυτές πρέπει να έχουν ως σκοπό να προσελκύσουν ένα ακροατήριο μέσα από το ευρύτερο Πανεπιστήμιο και έξω από αυτό. Αυτό θα ενίσχυε την αποστολή του Πανεπιστημίου ως συμμετέχον στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Χρειάζονται πολύ ένα κοινωνικό κέντρο για τους φοιτητές και μια λέσχη διδασκόντων για το ακαδημαϊκό προσωπικό για να δώσουν περισσότερη συνοχή στην ταυτότητα του Πανεπιστημίου.

3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας έχει αποστολή να μεταδίδει κριτική γνώση μέσω της διδασκαλίας, να παράγει νέα γνώση μέσω της έρευνας, και να παρέχει υπηρεσίες εμπειρογνώμονα στην ευρύτερη κοινωνία. Οι σημαντικότεροι στόχοι είναι να παράγει και να διαδίδει ποιοτικές υπηρεσίες, να καλύπτει κοινωνικές ανάγκες, να συμμετέχει στις πολιτιστικές εκδηλώσεις της περιφέρειας, να καλλιεργεί το ακαδημαϊκό ήθος, να υπερασπίζεται τις δημοκρατικές αρχές και να προάγει τη δημόσια θέση του Πανεπιστημίου (Δήλωση Πρυτανικών Αρχών, Μάιος 2004). Η επιτροπή αξιολόγησης της EUA χαιρετίζει την έμφαση στο δεσμό πανεπιστήμιο-κοινωνία και την προθυμία του Πανεπιστημίου να συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής. Παραδείγματος χάριν, η συμβολή του τμήματος Ιατρικής με το νέο νοσοκομείο στη Λάρισα στην τοπική κοινότητα είναι πολύ σημαντική. Παρομοίως, ορισμένα προγράμματα της Γεωπονικής Σχολής και της Πολυτεχνικής Σχολής είναι πολύτιμα για την περιφερειακή ανάπτυξη και την βιωσιμότητα.

Ο Πρύτανης είναι μια ισχυρή ενωτική δύναμη στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο, και υπήρξαν τρεις θετικές εξελίξεις στο Πανεπιστήμιο που αξίζουν προσοχής:

- α) Η εισαγωγή μεσαίων στελεχών, όπως οι εκλεγμένοι κοσμήτορες, αντιπροσωπεύει έναν νέο τρόπο λήψης αποφάσεων στο κεντρικό πανεπιστημιακό επίπεδο. Θα βοηθήσουν να συντονίσουν τις δραστηριότητες των

διαφορετικών τμημάτων των σχολών και θα επιτρέψει την καλύτερη οριζόντια και κάθετη επικοινωνία μέσα στο Πανεπιστήμιο.

β) Ο διορισμός ενός νέου αντιπρύτανη θα επιτρέψει επίσης περισσότερο συντονισμό μέσα στο Πανεπιστήμιο ειδικά στις δημόσιες και διεθνείς υποθέσεις υπό την επίβλεψη του Πρύτανη. Ο νέος αντιπρύτανης θα αναπτύξει τη υπάρχουσα θετική τάση του ανοίγματος του Πανεπιστημίου στη διεθνή συνεργασία και επίσης της λειτουργίας των ειδικών επιτροπών στο Πανεπιστήμιο.

γ) Οι ειδικές επιτροπές, όπως η Επιτροπή Ερευνών, η Επιτροπή Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης και Στρατηγικού Σχεδιασμού, η Επιτροπή Βιβλιοθήκης είναι πολύ σημαντικές, δεδομένου ότι βρίσκονται στο κέντρο της λήψης αποφάσεων του πανεπιστημίου, είναι εγκάρσιοι και βοηθούν να καθιερωθεί ένα καλό περιβάλλον για τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Οι προτάσεις τους στη Σύγκλητο αντανακλούν τις αποφάσεις που επιτυγχάνονται με τη συναίνεση των διαφορετικών μελών της επιτροπής, αντιπροσωπεύοντας έτσι τις διαφορετικές σχολές και τμήματα στο Πανεπιστήμιο συνολικά.

Θετικές εξελίξεις στη χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου είναι οι δραστηριότητές του που παράγουν εισόδημα, ειδικά όταν πρόκειται για ερευνητικά προγράμματα και υπηρεσίες σε επιχειρήσεις και στη βιομηχανία. Εδώ δύο τομείς έρευνας είναι πολύ ενεργοί. Το 60% της χρηματοδότησης από ερευνητικά έργα προέρχεται από την Πολυτεχνική και το 25% από τη Γεωπονία. Τέτοιο εισόδημα παρέχει τη δυνατότητα για ανάπτυξη υποδομής στο επίπεδο των τμημάτων. Δωρεές και δίδακτρα των μεταπτυχιακών προγραμμάτων φέρνουν επίσης πρόσθετο εισόδημα. Επίσης, είναι ευπρόσδεκτη η συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ, τα οποία διαχειρίζεται το Υπουργείο Παιδείας (ΕΠΕΑΕΚ).

Το γεγονός ότι οι πανεπιστημιακές δομές λήψης αποφάσεων καθορίζονται από την κυβέρνηση είναι ένα σημαντικό εμπόδιο στην αποδοτική βελτίωσή τους μέσω καινοτόμων νέων ιδεών εκ των έσω. Αν και το πανεπιστήμιο μπορεί να προτείνει ορισμένες αλλαγές σε αυτές που πρέπει να εγκριθούν από το Υπουργείο Παιδείας, η περιλαμβανόμενη γραφειοκρατία είναι μια ακόμη απαίτηση στους πολύ περιορισμένους πόρους.

Οι σημαντικότερες αδυναμίες της διαχείρισης του Πανεπιστημίου είναι τα διασκορπισμένα τμήματα, η επακόλουθη δυσκολία να συναντηθούν, και η προφανής έλλειψη κινήτρων για να συνεργαστούν μεταξύ τους.

Μια περαιτέρω αδυναμία, η οποία τονίζεται και από τους διδάσκοντες και τους φοιτητές, είναι το υψηλό ποσοστό των ψήφων που διατίθενται στους φοιτητές κατά την εκλογή των προέδρων των τμημάτων, των κοσμητόρων και των πρυτανικών αρχών. Αυτό είναι ένα άλλο παράδειγμα μη ικανοποιητικής διαδικασίας που καθορίζεται από την κυβέρνηση και όχι το πανεπιστήμιο.

Η ανεπαρκής χρηματοδότηση είναι ένα κοινό πρόβλημα για τα πανεπιστήμια διεθνώς. Στα πλαίσια της Ελλάδας, το πρόβλημα επιδεινώνεται από το βαθμό στον οποίο η κατανομή του προϋπολογισμού μέσα στο πανεπιστήμιο καθορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, αφήνοντας λίγη ευελιξία στην διαχείριση του Πανεπιστημίου. Το γεγονός ότι οι μισθοί προέρχονται άμεσα από το κράτος αφήνει λίγα περιθώρια στο Πανεπιστήμιο να αναπτύξει τις πολιτικές του για την απασχόληση και το προσωπικό. Η εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών χωρών είναι ότι όσο μεγαλύτερη η οικονομική αυτονομία ενός ιδρύματος, τόσο αποδοτικότερη είναι η χρήση των περιορισμένων οικονομικών πόρων διαθέσιμων σε αυτό.

Ένα περαιτέρω πρόβλημα είναι ότι τμήματα που έχουν λίγο προσανατολισμό στην εφαρμοσμένη έρευνα έχουν πολύ λιγότερη δυνατότητα να προσελκύσουν εξωτερική χρηματοδότηση από ερευνητικά προγράμματα. Επομένως, εξαρτώνται ακόμα περισσότερο από την πολύ περιορισμένη κεντρική χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου που παρέχεται από την κυβέρνηση, και υπάρχει μια επακόλουθη απειλή να γίνει περιθωριακή.

Συστάσεις

Μια ισχυρή εστίαση στην περιοχή είναι καλοδεχούμενη, ειδικότερα δεδομένου ότι το Πανεπιστήμιο ωφελείται επίσης από την περιοχή. Εντούτοις, εάν το Πανεπιστήμιο καθορίσει καλά τις τοπικές και περιφερειακές θέσεις του, είναι επίσης σημαντικός ένας σαφής καθορισμός της θέσης του σε εθνικό επίπεδο. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας πρέπει επομένως να προβάλλει εντονότερα τα ισχυρά σημεία του και τη σημασία του στο εθνικό επίπεδο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Το Πανεπιστήμιο πρέπει να εξετάσει την περαιτέρω ανάπτυξη των μεσαίων στελεχών διαχείρισης, φέρνοντας μεγαλύτερη ενοποίηση στα διασκορπισμένα τμήματά του, ενισχύοντας το κοινό πανεπιστημιακό ήθος με τη βοήθεια αυξημένου αριθμού ειδικών επιτροπών, και θέτοντας τέτοιους σημαντικούς θεσμούς όπως το Γραφείο Σταδιοδρομίας και την Επιτροπή Ερευνών στο μόνιμο οργανόγραμμά του.

Η κυβέρνηση της Ελλάδας πρέπει να πειστεί ότι η εμπειρία άλλων χωρών στην Ευρώπη και αλλού είναι ότι το παρόν άκαμπτο, λεπτομερές και συγκεντρωτικό σύστημα επιχορήγησης και εποπτείας των πανεπιστημίων μπορεί να μην είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος για να προσφέρει ένα υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό σύστημα. Εάν ο προϋπολογισμός ενός ιδρύματος όπως το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας διατίθετο ως ένα μαζικό ποσό, αυτό θα επέτρεπε αποδοτικότερες προτεραιότητες πόρων για κρίσιμους τομείς ανάπτυξης του Πανεπιστημίου. Θα παρείχε περιθώρια ελιγμών στην ανωτάτη διαχείριση του Πανεπιστημίου που, τελικά, είναι τα πρόσωπα με την αμεσότερη εμπειρία των όσων απαιτούνται για να βελτιωθεί το ίδρυμα. Αυτό θα επέτρεπε μια αποτελεσματικότερη διαδικασία λήψης αποφάσεων και θα συνέβαλε στην επίλυση του προβλήματος κέντρου/περιφέρειας στο Πανεπιστήμιο.

4. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τα τμήματα είναι σχετικά ανεξάρτητα στη δημιουργία των προγραμμάτων τους και την οργάνωση των μαθημάτων τους από τους κεντρικούς οργανισμούς του Πανεπιστημίου και του Υπουργείου Παιδείας.

Η ερευνητική απόδοση είναι άριστη. Το Πανεπιστήμιο προσελκύει σημαντικά ποσά από προγράμματα της ΕΕ, το οποίο δείχνει ότι τα επιστημονικά επιτεύγματα είναι υψηλά κατά τα διεθνή πρότυπα. Οι νέοι ερευνητές είναι ενεργοί σε δημοσιεύσεις, και υπάρχουν σημαντικές διασυνδέσεις μεταξύ Πανεπιστημίου και επιχειρήσεων. Επίσης υπάρχουν καλά ανεπτυγμένες υπηρεσίες συμβούλων και άλλες υπηρεσίες στα τμήματα που συνδέονται με εφαρμοσμένες επιστήμες (π.χ. το τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας).

Τα τμήματα είναι συνήθως προσανατολισμένα σε μία επιστημονική περιοχή και υπάρχει λίγη αλληλεπίδραση μεταξύ τους, ακόμη και στις περιοχές που είναι κοινές μεταξύ τους.

Η έρευνα επικεντρώνεται στην εφαρμοσμένη πλευρά, αλλά αυτό μπορεί να είναι συνέπεια ότι υπάρχει ελάχιστη χρηματοδότηση διαθέσιμη για οποιαδήποτε βασική έρευνα που χρειάζεται να διεξαχθεί (π.χ. το Τμήμα Ιατρικής, η Πολυτεχνική Σχολή).

Συστάσεις

Το Πανεπιστήμιο πρέπει να προσέξει να αναπτύξει πιο διατμηματικά, διεπιστημονικά προγράμματα. Παραδείγματος χάριν, το Τμήμα Κτηνιατρικής θα μπορούσε να έχει κοινά μαθήματα με το Τμήμα Ιατρικής και με τη Γεωπονική Σχολή. Το ΤΕΦΑΑ θα μπορούσε να ωφεληθεί από τη συνεργασία με το Τμήμα Ιατρικής και το Τμήμα Βιοχημείας/Βιοτεχνολογίας στη Λάρισα. Επιπλέον, διαφορετικά τμήματα σε διαφορετικές σχολές θα μπορούσαν να δημιουργήσουν διεπιστημονικά προγράμματα συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της ψυχολογίας και των οικονομικών ή της διαχείρισης, και κατ' αυτό τον τρόπο να συνεργαστούν με τη Σχολή των Επιστημών του Ανθρώπου και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Ένα νέο πρόγραμμα στον τουρισμό θα μπορούσε να συνδυάσει την ιστορία, την αρχαιολογία, τα οικονομικά, και τις γλώσσες.

Επιπλέον, τα προγράμματα ηλεκτρονικής-μάθησης θα μπορούσαν να είναι μια προστιθέμενη αξία για ένα πανεπιστήμιο που είναι ευρέως διασκορπισμένο σε διαφορετικές πόλεις. Επίσης η ηλεκτρονική-μάθηση θα ήταν οπωσδήποτε ένα πλεονέκτημα ως ενδιαφέρουσα εναλλακτική λύση στα διατιθέμενα μαθήματα. Σχετιζόμενη με αυτό είναι η ανάπτυξη της εκπαίδευσης ενηλίκων γενικά και του νέου ευρωπαϊκού προγράμματος δια-βίου μάθησης. Το Πανεπιστήμιο θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί αυτήν την περιοχή όχι μόνο με την παροχή υπηρεσιών στην κοινωνία, αλλά με το να προσελκύσει πάλιν ενηλίκους σε επαγγελματικά προσανατολισμένα προγράμματα.

Στην έρευνα, πρέπει να ενθαρρυνθεί η συνεργασία μεταξύ του Πανεπιστημίου και των επιχειρήσεων. Μέχρι τώρα, ένα ενδιαφέρον παράδειγμα είναι η συνεργασία με το Τεχνολογικό Πάρκο. Πανεπιστήμια με καλές εφαρμοσμένες επιστήμες επιθυμούν συχνά να ιδρύσουν τις δικές τους βλαστούς-επιχειρήσεις για να αναπτύξουν ιδέες με εμπορική

δυνατότητα. Εντούτοις, η εμπειρία σε άλλες χώρες δείχνει ότι η συμβουλή από ειδήμονες για τη μεταφορά τεχνολογίας είναι ουσιαστική για την επιτυχία. Η λειτουργία της EBETAM (Εταιρία Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων) είναι εκπληκτική. Θα μπορούσε να είναι ένας ελπιδοφόρος συνεργάτης του Πανεπιστημίου, αν και απαιτείται πιο συγκεκριμένη συνεργασία, επιμονή και μακροπρόθεσμος προγραμματισμός. Με άλλα λόγια, το Πανεπιστήμιο θα μπορούσε να έχει μια ερευνητική πολιτική που θα στηριζόταν στα τρέχοντα δυνατά σημεία του και να προσπαθούσε να αναπτύξει διασυνδέσεις με τις επιχειρήσεις, να παράσχει υποστήριξη για τη μεταφορά τεχνολογίας και να ενισχύσει την ερευνητική απόδοση μακροπρόθεσμα.

5.ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το σύστημα ECTS έχει εφαρμοστεί σε διάφορα προγράμματα σε διάφορες σχολές ως αποτέλεσμα της συμμετοχής στο πρόγραμμα Socrates καθώς επίσης και σε άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα και ανταλλαγές. Τα τμήματα συνεργάζονται με ξένους εταίρους στους αντίστοιχους τομείς τους προκειμένου να καθιερώσουν παρόμοια προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών με την ελπίδα ότι θα βελτιώσουν την ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης.

Η κινητικότητα φοιτητών έχει προωθηθεί σε εθνικό επίπεδο κατά τα τελευταία τρία έτη. Στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, έχει ιδρυθεί ένα Διεθνές γραφείο. Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες των Δημόσιων Σχέσεων, Διεθνών Σχέσεων, και των Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Είναι μια θετική εξέλιξη, δεδομένου ότι η εικόνα του Πανεπιστημίου είναι ουσιαστική για τη μελλοντική ανάπτυξή του. Στο πρόγραμμα Erasmus έχουν υπάρξει ήδη ανταλλαγές φοιτητών: 32 εξερχόμενοι και 24 εισερχόμενοι κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2003/2004.

Τα μέλη ΔΕΠ είναι ενεργά σε δημοσιεύσεις διεθνώς στα εθνικά και διεθνή περιοδικά με κρίση από ομότιμους και συμμετέχοντας σε ανταλλαγές με ξένους συναδέλφους κατά τη διάρκεια επισκέψεων στο εξωτερικό για συνέδρια και σεμινάρια.

Το πρώτο διεθνές μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην Ελλάδα άρχισε στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Καινοτομεί επίσης σε νέα κοινά προγράμματα. Παραδείγματος χάριν, το ελληνο-γαλλικό κοινό πρόγραμμα Μάστερ καθιερώθηκε μεταξύ του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Βόλο και του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Blaise Pascal στο Κλερμόν-Φερράν.

Εντούτοις, υπάρχει ανεπαρκής συνειδητοποίηση των εξελίξεων και των αλλαγών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη. Αυτό έχει οδηγήσει σε ατυχείς παρερμηνείες της διαδικασίας της Μπολόνια μεταξύ του σώματος των φοιτητών και ακόμη μεταξύ των μελών ΔΕΠ.

Το σύστημα ECTS εφαρμόζεται ανόμοια από διαφορετικά τμήματα. Δεν υπάρχει σαφής συντονισμός και βοήθεια σε αυτό το ζήτημα στο Πανεπιστήμιο.

Το Διεθνές γραφείο θα μπορούσε να αφιερώσει περισσότερες προσπάθειες στη βοήθεια των φοιτητών που επιθυμούν να πάνε σε πανεπιστήμια άλλων χωρών εκτός από αυτές που είναι διαθέσιμες στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus. Το γραφείο Σταδιοδρομίας δεν επιτελεί αυτήν την λειτουργία, έτσι υπάρχει έλλειψη πληροφόρησης για να βοηθήσει την κινητικότητα των φοιτητών. Ακόμη χειρότερα, χρήσιμες πληροφορίες είναι πιο δύσκολο να αποκτηθούν από φοιτητές του Πανεπιστημίου που σπουδάζουν στις πόλεις εκτός από Βόλου.

Συνεπώς, η ορατότητα του Πανεπιστημίου σε άλλες χώρες δεν έχει αναπτυχθεί καλά.

Όλα τα μαθήματα διδάσκονται στα ελληνικά λόγω των κρατικών κανονισμών. Αυτός είναι πιθανώς ένας από τους λόγους για τον χαμηλό αριθμό διεθνών φοιτητών στο Πανεπιστήμιο.

Συστάσεις

Προσοχή πρέπει να δοθεί στην οργάνωση ενός πανεπιστημιακού σεμιναρίου φοιτητών (ή 'Ευρωπαϊκής ημέρας') έτσι ώστε οι φοιτητές να ενημερώνονται κατάλληλα για τις εξελίξεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που λαμβάνουν χώρα στην Ευρώπη. Πρέπει να παρασχεθούν ακριβείς πληροφορίες για τη διαδικασία της Μπολόνια, και είναι σημαντικό να γνωρίζουν τη φύση και σπουδαιότητα της 'εναρμόνισης' και ότι αυτή υπό καμία έννοια δεν θα είναι απειλή για την ίδια την ταυτότητα του Πανεπιστημίου.

Ο αριθμός κινούμενων φοιτητών είναι πολύ χαμηλός, ένας ακριβής στόχος πρέπει να καθοριστεί ώστε να διπλασιαστεί, μέσα στα επόμενα 2-3 έτη, το σύνολο των εξερχόμενων και εισερχόμενων φοιτητών στο Πανεπιστήμιο. Αυτό αφορά κυρίως τους φοιτητές Erasmus και Leonardo da Vinci αλλά υπάρχουν πολλές άλλες ευκαιρίες που προσφέρονται στους φοιτητές διεθνώς. Πολλά προγράμματα επίσης ενθαρρύνουν την κινητικότητα μελών ΔΕΠ με οικονομική βοήθεια.

Πρέπει να ενθαρρυνθεί η περαιτέρω ανάπτυξη των κοινών μεταπτυχιακών σπουδών δεδομένου ότι αυτό θα επιτρέψει νέες προοπτικές έχοντας διεθνείς φοιτητές στις τάξεις.

Η εκμάθηση γλωσσών πρέπει σίγουρα να διευκολυνθεί, ίσως με την ίδρυση ενός Ινστιτούτου Ελληνικής Σύγχρονης Γλώσσας/Ξένης Γλώσσας. Αυτό θα μπορούσε να παρέχει όχι μόνο εκμάθηση γλώσσας αλλά και μαθήματα για την κουλτούρα και τον πολιτισμό. Ένα τέτοιο Ινστιτούτο θα βοηθούσε τη προσαρμογή των ξένων φοιτητών και μελών ΔΕΠ στο τοπικό περιβάλλον, θα προσέλκυε περισσότερους ξένους φοιτητές, και θα βοηθούσε τους τοπικούς φοιτητές να μάθουν περισσότερα για τη γλώσσα και τον πολιτισμό της χώρας όπου σχεδιάζουν να σπουδάσουν. Το Ινστιτούτο θα χρειαζόταν μια σαφή θέση στο οργανόγραμμα του Πανεπιστημίου, να διαθέτει το σχετικό ανθρώπινο δυναμικό καθώς επίσης και γραφεία/εργαστήρια/αίθουσες διδασκαλίας και υποδομές υποστήριξης.

Πρέπει να ενθαρρυνθεί περισσότερη συνεργασία μεταξύ του γραφείου Σταδιοδρομίας και του Διεθνούς γραφείου. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας βάσης δεδομένων διεθνών υποτροφιών/χορηγιών και προγραμμάτων σπουδών στο εξωτερικό στους τομείς ενδιαφέροντος για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου. Θα απαιτηθούν συχνές επισκέψεις στις διάφορες τοποθεσίες του Πανεπιστημίου. Θα είναι σημαντικό να διαδοθούν πληροφορίες για τη διεθνή κινητικότητα του Πανεπιστημίου, δεδομένου ότι αυτό αυξάνει την ελκυστικότητα του Πανεπιστημίου και προβάλλει την ποιότητά του. Συμμετοχή στο νέο πρόγραμμα Erasmus Mundus στο επίπεδο του Μάστερ θα μπορούσε να ήταν μια καλή ευκαιρία για την διεύρυνση των διεθνών ανταλλαγών.

Επίσης σημαντική θα είναι η κατάρτιση του προσωπικού του Διεθνούς γραφείου, ενθαρρύνοντας τη δικτύωση με συναδέλφους από την Ελλάδα και άλλες χώρες, και συμμετέχοντας στο EAIE, στο ACA και παρόμοια συνέδρια. Μακροπρόθεσμα, η γνώση και η εμπειρία που θα αποκτηθούν θα ενθάρρυναν όχι μόνο τη κινητικότητα φοιτητών, αλλά και των μελών ΔΕΠ και του διοικητικού προσωπικού. Αυτό θα έκανε γνωστά τα δυνατά σημεία του Πανεπιστημίου στη διεθνή κοινότητα.

Τέλος, ένα σημαντικό θέμα είναι η ανάπτυξη ενός υψηλής ποιότητας ιστοχώρου και μιας εκστρατείας δημόσιων σχέσεων (ένα επικοινωνιακό σχέδιο) που θα βελτίωναν τη ορατότητα του Πανεπιστημίου όχι μόνο στην τοπική και περιφερειακή κοινότητα, αλλά εθνικά και διεθνώς. Επιπλέον, ένας καλός ιστοχώρος θα μπορούσε να παρέχει τις επίκαιρες πληροφορίες στην ευρύτερη πανεπιστημιακή κοινότητα και θα μπορούσε να είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την γεφύρωση του χάσματος μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας.

6. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας παρέχει καλές υποδομές για μάθηση. Η οικονομική ενίσχυση από το κράτος είναι γενναιόδωρη σε σύγκριση με πολλές άλλες χώρες, και περιλαμβάνει επιχορηγήσεις για βιβλία, μεταφορά, σίτιση και κατοικία.

Το Πανεπιστήμιο χτίζει νέες εγκαταστάσεις, όπως το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο και το κτήριο Προ-κλινικής Ιατρικής στη Λάρισα, τα Αθλητικά κτήρια στα Τρίκαλα, και την Κεντρική Βιβλιοθήκη στο Βόλο από τα οποία οι φοιτητές θα ωφεληθούν σίγουρα. Επίσης είναι σε εξέλιξη νέα κτήρια για τα τμήματα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας στο Βόλο.

Το γραφείο Σταδιοδρομίας είναι ενεργό και παρέχει χρήσιμες διασυνδέσεις με εργοδότες, ειδικά κατά τη περίοδο της πρακτικής άσκησης των προπτυχιακών φοιτητών, η οποία είναι μία πολύτιμη και θετική εμπειρία για αυτούς.

Αρκετός αριθμός τμημάτων έχουν αναπτύξει διαδικασίες ποιοτικής αξιολόγησης για τα μαθήματά τους στις οποίες συμμετέχουν οι φοιτητές.

Οι σχέσεις μεταξύ των διδασκόντων και των φοιτητών είναι καλές συγκριτικά με πολλές χώρες, και αυτό μπορεί να είναι ένα άλλο όφελος του να είναι ένα σχετικά νέο πανεπιστήμιο.

Τα πρώτα εξ αποστάσεως μεταπτυχιακά μαθήματα βασισμένα στο web διεξάγονται στο Τμήμα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

Εντούτοις, υπάρχει μικρή πανεπιστημιακή κοινωνική ζωή για τους φοιτητές λόγω της διασκορπισμένων εγκαταστάσεων, της απουσίας ενός κέντρου κοινωνιών εκδηλώσεων, και κανενός ενημερωτικού δελτίου ή ραδιοφώνου φοιτητών (όπως συμβαίνει σε μερικά πανεπιστήμια).

Η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τείνει να είναι μακρύτερη από την καθορισμένη και η παρακολούθηση στις τάξεις δεν είναι υποχρεωτική.

Το Πανεπιστήμιο δεν έχει κεντρική ποιοτική αξιολόγηση των μαθημάτων, το οποίο σημαίνει ότι δεν υπάρχει απαραίτητως καμία ενέργεια επί των οιονδήποτε προβλημάτων που αποκαλύπτονται από την ποιοτική αξιολόγηση.

Δεν υπάρχει δυνατότητα προσφυγής σε ένα κεντρικό πανεπιστημιακό σώμα εάν ένας φοιτητής αποτυγχάνει σε μια εξέταση και θεωρεί ότι ο βαθμός του ήταν άδικος.

Το γραφείο Σταδιοδρομίας δεν έχει ακόμη καθιερωθεί ως μόνιμο τμήμα της πανεπιστημιακής δομής. Είναι μια πολύ σημαντική υπηρεσία για βοήθεια των φοιτητών στο να βρουν απασχόληση.

Υπάρχει ανεπαρκής βοήθεια για τους φοιτητές να μετακινηθούν μεταξύ των διαφορετικών χώρων όπου πρέπει να μελετήσουν. Παραδείγματος χάριν, υπάρχει μόνο ένα λεωφορείο στο Τμήμα της Κτηνιατρικής για να πάνε στα αγροκτήματα ζώων ή για έρευνα πεδίου.

Συστάσεις

Πρέπει να υπάρξει ένα κεντρικό πανεπιστημιακό σώμα που να συντονίζει την αξιολόγηση των μαθημάτων, να διασφαλίζει τη διάδοση της ορθής πρακτικής μεταξύ των τμημάτων, και να εξασφαλίζει ότι υπάρχει μια αποτελεσματική συνέχεια στις αξιολογήσεις.

Πρέπει να υπάρξει ένα κεντρικό σώμα στο οποίο οι φοιτητές να μπορούν να απευθύνονται για μια αμερόληπτη ένσταση εάν θεωρούν ότι οι βαθμοί των διαγωνισμών τους ήταν άδικοι.

Το γραφείο Σταδιοδρομίας πρέπει να γίνει μόνιμο και με κεντρικές εγκαταστάσεις στο Βόλο καθώς επίσης και επαρκή παραρτήματα στις άλλες πόλεις. Πρέπει να αναγνωριστεί ότι η απασχολησιμότητα είναι ένα κεντρικό ζήτημα για τους φοιτητές.

Πρέπει να ιδρυθεί να κέντρο κοινωνικών εκδηλώσεων φοιτητών τουλάχιστον στην κεντρική έδρα και να διευκολυνθεί με κάποια αλληλεπίδραση μέσω ενός ενημερωτικού δελτίου και ενδεχομένως ένας ραδιοσταθμός.

Η ηλεκτρονική-μάθηση για ορισμένα προγράμματα θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για να γεφυρώσει το χάσμα των πολύ-επιστημονικών προγραμμάτων και των διαφορετικών εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου.

Λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό διασποράς του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας μεταξύ και ακόμη και μέσα στις διαφορετικές πόλεις του, πρέπει να παρασχεθεί περισσότερη βοήθεια από το κράτος για να διευκολύνει την μετακίνηση των φοιτητών μεταξύ των διαφορετικών εγκαταστάσεων όπου πρέπει για να μελετήσουν.

7. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ

Ενώσω το Πανεπιστήμιο ωριμάζει, είναι σημαντικό να εξετάσει τις θεσμικές πολιτικές του, τον στρατηγικό σχεδιασμό και τις προτεραιότητες, κυρίως την ικανότητά του για αλλαγή. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας θα μπορούσε να αφιεθεί να πειραματιστεί σε ορισμένους τομείς προκειμένου να βελτιωθεί. Παραδείγματος χάριν, για να ενισχυθεί και να διαχειριστεί η άριστη ερευνητική βάση του Πανεπιστημίου, θα μπορούσε να ιδρυθεί ένα Ερευνητικό Ινστιτούτο - ίσως αρχίζοντας σε κεντρικό επίπεδο από την παρούσα Επιτροπή Ερευνών. Επίσης, θα μπορούσε να επιδιωχθεί η ανάπτυξη κοινών μεταπτυχιακών προγραμμάτων, πολύ-επιστημονικών και προγραμμάτων ηλεκτρονικής-μάθησης. Αυτό θα επέτρεπε συνεργασία όχι μόνο με εξωτερικούς εταίρους, αλλά και μεταξύ των διασκορπισμένων τμημάτων του πανεπιστημίου. Θα βοηθούσε να οικοδομήσει πάνω στα δυνατά σημεία του στην περιοχή και εθνικά. Για να γίνει παρακολούθηση τέτοιων διαδικασιών στα προγράμματα έρευνας και διδασκαλίας, θα ήταν κυρίαρχη απαίτηση ένα κεντρικό γραφείο Διαχείρισης Ποιότητας/Αξιολόγησης.

Τέλος, κτίζοντας στην καλή ποιότητά του στην έρευνα και στη διδασκαλία, τα υψηλά πρότυπα και το καλό πνεύμα της πανεπιστημιακής κοινότητάς του, το Πανεπιστήμιο θα μπορούσε να δώσει προτεραιότητα στη διεθνοποίηση για το άμεσο μέλλον. Θα μπορούσε να βοηθήσει να καθιερώσει τη διεθνή φήμη του στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και παγκόσμια. Με άλλα λόγια, υπάρχει ανάγκη για στρατηγικό σχεδιασμό για το μέλλον, ένα μηχανισμό για την εφαρμογή αλλαγών έτσι ώστε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας να μπορεί να ενεργεί παρά να αντιδρά στη δυναμική ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος.

8. Η ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ: ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

Οι διάφορες συστάσεις που συζητήθηκαν ευρέως κατά τη διάρκεια των δύο επισκέψεων θα μπορούσαν να είναι μέρος ενός γενικού Σχεδίου Δράσης ή Στρατηγικού Σχεδίου, για τα επόμενα έτη. Το Πανεπιστήμιο καλείται να καθορίσει τις προτεραιότητες, τους στόχους και τις προοπτικές του. Όντας πάρα πολύ ενήμερο για τους δύσκολους περιορισμούς αλλά και πολύ συνειδητοποιημένο για την μεγάλες δυνατότητές του, τα υψηλά επιστημονικά πρότυπά του, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας μπορεί να καθορίσει έναν νέο τύπο πολιτικής, βασισμένο στην καινοτομία και την πρωτοποριακή εργασία σε πολλά πεδία. Κατέχει - ή θα κατέχει σύντομα - τους μηχανισμούς (κεντρικά και τμηματικά) για να εφαρμόσει αλλαγές και βελτιώσεις: τις απαραίτητες επιτροπές και διοικητικές υπηρεσίες. Πάνω από όλα το Πανεπιστήμιο αυτό έχει μια ισχυρή ταυτότητα, ένα πολύ καλό πνεύμα, τη θέληση να ενεργήσει και είναι ανοικτό σε νέες ιδέες. Θα γίνει στα επόμενα έτη ακόμη ελκυστικότερο σε Έλληνες, Ευρωπαίους, διεθνείς σπουδαστές, διδάσκοντες και ερευνητές.